

سوال

آیا این صحیح است که هنگام گذشتن از صراط، هزار سال برای بالا رفتن طول می‌کشد و هزار سال برای پایین آمدن؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

صراط: پلی است که بر روی جهنم زده می‌شود - الله ما را از آن در امان دارد - و مردم بر اساس اعمالشان از روی آن عبور می‌کنند؛ برخی مانند یک چشم به هم زدن و برخی مانند برق و برخی مانند باد و برخی مانند اسبان سریع.

برخی هم دوان می‌روند و برخی روان، و برخی سینه خیز. برخی دیگر هم [توسط چنگال‌های آتشین] ربوده شده و در آتش انداخته می‌شوند. هر کس بر حسب عملش.

بخاری (۷۴۳۹) و مسلم (۱۸۳) از ابوسعید خدری - رضی الله عنه - حدیثی طولانی را روایت کرده‌اند که در آن آمده است: «... سپس پل را می‌آورند و بر دو سوی دوزخ نهاده می‌شود» گفتیم: یا رسول الله، پل چیست؟ فرمود: «لین است و لغزنده، قُلابها و چنگال‌هایی بر آن هستند و شاخه‌هایی خاردار پهن که بر آن تیغ‌هایی است خمیده، که در نجد هست و به آن سَعْدان می‌گویند. مؤمن مانند چشم به هم زدن و مانند برق و مانند باد و مانند اسبان و مرکب‌های سریع از آن می‌گذرد، پس برخی بدون آسیب نجات می‌یابند [و می‌گذرند] و برخی زخمی شده و نجات می‌یابند و برخی در آتش دوزخ می‌افتند تا آنکه آخرین آنان کشان کشان از آن می‌گذرد».

مسلم افزوده است: ابوسعید گفت: «به من رسیده است که پل [صراط] از مو باریک‌تر و از شمشیر برنده‌تر است».

نووی - رحمه الله - می‌گوید:

این سخن ایشان - صلی الله علیه وسلم - که «پس [برخی] بی‌آسیب نجات می‌یابند...» معنایش آن است که آنان سه گروه هستند: گروهی که در امان می‌مانند و هرگز آسیبی به آنان نمی‌رسد، و گروهی که زخم می‌بینند اما سپس رها می‌شوند و نجات می‌یابند، و گروهی که گرفتار شده و در دوزخ می‌افتند» (شرح صحیح مسلم: ۳ / ۲۹).

شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - می‌گوید:

«صراط، پلی است که بر روی جهنم زده شده و از مو باریکتر و از شمشیر تیزتر است و مردم بر اساس اعمالشان از آن می‌گذرند؛ آنان که در دنیا در امور خیر شتاب می‌کردند در عبور از سریع خواهند بود، و آنکه معطل می‌کرد و آنکه کارهای نیک و بد را با هم آمیخته و الله او را عفو نکرده شاید در آتش بیفتد و العیاذ بالله.

مردم در عبور از آن متفاوت هستند، برخی مانند چشم به هم زدن از آن می‌گذرند و برخی همانند برق از آن می‌گذرند و برخی همانند باد می‌گذرند و برخی همانند اسب سریع و برخی مانند شخص سوار بر شتر، و برخی پیاده می‌گذرند و برخی سینه‌خیز و برخی از آنان در دوزخ می‌افتند و تنها مؤمنان از این صراط می‌گذرند، اما کافران از آن عبور نمی‌کنند، زیرا آنان در عرصات قیامت مستقیماً به آتش انداخته می‌شوند».

(شرح ریاض الصالحین: ۸ / ۴۷۹).

این مختصر چیزی است که درباره عبور مردم از پل صراط آمده است، و اینکه این عبور بر اساس اختلاف اعمال مردمان متفاوت است.

بنابراین آنکه در دنیا به سوی الله و طاعتش و عبادتش می‌شتافت و عجله می‌کرد در عبور از صراط نیز سریع‌تر است.

اما برای آنچه در سؤال آمده که در عبور از صراط هزار سال برای بالا رفتن طی می‌شود و هزار سال برای پایین آمدن، هیچ اصل و اساسی نیافتیم و واجب آن است که به آنچه در نصوص آمده یا معانی آن اکتفا کنیم.

والله تعالی اعلم.